

บทที่ 9

บทสรุปและข้อเสนอแนะบทสรุป

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2431 ซึ่งธนาคารพาณิชย์กำเนิดขึ้นในประเทศไทยจนถึงปัจจุบันนี้ กิจการธนาคารพาณิชย์ได้เจริญขึ้นมากตามลำดับ ธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้นที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไทยขณะนี้ มี 29 ธนาคาร เป็นธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศไทย 16 ธนาคาร จดทะเบียนในต่างประเทศ 13 ธนาคาร และมีสาขาทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และในต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 862 สาขา (ธันวาคม 2517) ในระยะแรก ๆ กิจกรรรมส่วนใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ก็คือการอำนวยความสะดวกให้กับชาวต่างประเทศที่มาค้าขายในประเทศไทย และการดำเนินงานตกอยู่ในมือของชาวต่างประเทศแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะว่ามีความชำนาญมีประสบการณ์ และเงินทุนหมุนเวียนมากกว่าของชาวไทย ลูกค้าโดยทั่วไปจึงให้ความนิยมธนาคารพาณิชย์ของชาวต่างประเทศ ครั้น พ.ศ. 2484-2488 ซึ่งเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง ธนาคารพาณิชย์ของชาวต่างประเทศ(ยกเว้นญี่ปุ่น) ต้องปิดกิจการลงทั้งนี้เพราะไทยเข้าข้างฝ่ายอักษะ ลูกค้าต่าง ๆ จึงต้องหันมาใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ไทย ดังนั้น กิจกรรรมต่าง ๆ ที่เคยตกเป็นของชาวต่างประเทศจึงตกอยู่ในมือของคนไทยบ้าง ช่วงนี้จึงมีธนาคารพาณิชย์ของคนไทยกำเนิดขึ้นมาอีกหลายแห่ง ครั้นสงครามโลกยุติลง ผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ของคนไทยซึ่งมีความชำนาญในการบริหารธนาคารมากขึ้นก็สามารถสร้างความก้าวหน้าให้กับธนาคารมากขึ้นตามลำดับ และได้วิวัฒนาการขึ้นทัดเทียมกับนานาประเทศ กิจกรรรมต่าง ๆ ก็ทวีขึ้นมากตามลำดับ แต่ที่สำคัญอย่างยิ่งมี 2 ประการคือ

1. การระดมเงินฝาก
2. การปล่อยสินเชื่อ

การระดมเงินฝาก

เงินฝากเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญที่สุดของธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีอยู่มากกว่าร้อยละ 70 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งสิ้น และเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินฝากธนาคารพาณิชย์ได้พยายามสรรหาวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถดึงเงินฝากได้ และได้มีการปรับปรุงการบริหารงานให้ก้าวหน้าก่อให้เกิดความมั่นคงเพื่อเป็นที่เชื่อถือแก่บุคคลโดยทั่วไป มีการเพิ่มบริการใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดใจลูกค้า ตลอดจนเทคนิคอีกนานาประการ เพื่อให้ลูกค้านำเงินมาฝากกับธนาคาร นอกจากนี้การที่ธนาคารมีสาขามากมายกระจายไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่นในปี 2517 มีสาขาในนครหลวง 303 สาขา ในส่วนภูมิภาค 544 สาขา ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการระดมเงินทุน เงินฝากจึงมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยยอดเงินฝากในกรุงเทพเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 18.87% ในส่วนภูมิภาคเฉลี่ยปีละ 25.00% ในปี 2517 สำนักงานสาขาในกรุงเทพหาเงินฝากได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยสาขาละ 160.50 ล้านบาท (หรือเฉลี่ย 430,000 บาทต่อวัน) ส่วนในส่วนภูมิภาคได้ 47.83 ล้านบาท (หรือในวันหนึ่ง ๆ หาเงินฝากได้ 130,000 บาท)

ในปัจจุบันเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับฝากจากผู้ฝากเงินนั้นสามารถจำแนกออกเป็นเงินฝากประจำประมาณ 50% ออมทรัพย์ประมาณ 10% และเผื่อเรียก (กระแสรายวัน) ประมาณ 40% ซึ่งผิดกับเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งเงินฝากส่วนใหญ่เป็นเงินฝากเผื่อเรียก ในปัจจุบันเงินฝากประจำมีอัตราการเพิ่มขึ้นมากที่สุด เกือบละ 630 ล้านบาทโดยเฉลี่ย¹ รองลงมาคือเงินฝากเผื่อเรียก ส่วนเงินฝากออมทรัพย์มีอัตราการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าประเภทอื่น แต่ในปี 2516 กลับปรากฏว่าเงินฝากประจำและออมทรัพย์มีอัตราการเพิ่มที่ลดลง สำหรับเงินฝากเผื่อเรียกมีอัตราการเพิ่มที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งทำให้ค่าของเงินลดลง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำและออมทรัพย์ไม่สูงพอที่จะชักจูงให้มีการออมทรัพย์มากขึ้น เนื่องจากราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นมาก รายจ่ายของประชาชนเพื่อการซื้อสินค้าและบริการจึงสูงขึ้นด้วย ดังนั้นจึงต้องเก็บเงินไว้ในรูปของเงินฝากเผื่อเรียกมากขึ้น

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานเศรษฐกิจรายเดือน เดือนพฤษภาคม 2517 ปีที่ 14 เล่มที่

ถ้าหากจะเปรียบเทียบเงินฝากที่ได้จากภาคต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคแล้ว ภาค 2 เป็นภาคที่มีบทบาทมากที่สุด เนื่องจากว่าประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และภูมิภาคของภาค 2 อยู่ในภาคกลาง ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดจึงทำการเพาะปลูกได้ผลดี ดังนั้นรายได้เฉลี่ยของประชากรในภาคนี้จึงสูงและมีเงินออม ยอดเงินฝากจึงสูง

เงินฝากส่วนใหญ่ได้มาจากเอกชนซึ่งมีประมาณ 93% ได้จากรัฐบาล 5% และจากธนาคารด้วยกันเองตลอดจนชาวต่างชาติแหล่งละไม่ถึง 1% พอล่า คอบบี้ เจ้าของที่ดิน เป็นแหล่งเงินฝากที่สำคัญที่สุด ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงสนใจกลุ่มนี้มาก นอกจากนี้ยังมีแหล่งอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงมาอีก คือ ข้าราชการ ลูกจ้าง, ร้านค้าธุรกิจ คอกเบี้ยเงินฝากประจำ พนักงานลูกจ้าง หน่วยงานราชการ แมฆาน ครู และวัด เป็นต้น

ในปี 2517 ธนาคารพาณิชย์มียอดเงินฝากรวมทั้งหมดจากทุกแหล่งเท่ากับ 74,603.0 ล้านบาท โดยธนาคารที่จดทะเบียนในไทยหาได้ 69,353.6 ล้านบาทหรือ 92.96% ของทั้งหมด และธนาคารที่จดทะเบียนในต่างประเทศจำนวน 5,249.4 ล้านบาท หรือ 7.04% นับว่าธนาคารพาณิชย์ของชาวต่างประเทศไม่ค่อยมีบทบาทในการระดมเงินฝากนัก ธนาคารกรุงเทพ จำกัดเป็นธนาคารที่มียอดเงินฝากสูงที่สุด และเป็นธนาคารที่มีขนาดใหญ่ที่สุดด้วย ส่วนธนาคารจดทะเบียนในต่างประเทศที่มีบทบาทในการระดมเงินฝากสูงกว่าแห่งอื่น ๆ คือ ธนาคารชาร์เตอร์ และธนาคารแห่งอเมริกา ซึ่งเป็นของประเทศสหรัฐอเมริกาทั้งสองธนาคาร

การปล่อยสินเชื่อ

การให้กู้ยืมและให้เครดิตนับว่าเป็นการใช้เงินทุนที่สำคัญที่สุดของธนาคารพาณิชย์และสามารถก่อให้เกิดรายได้อย่างงดงาม แต่ขณะเดียวกันการให้กู้ยืมและให้เครดิตก็มีความเสี่ยงในการที่จะไม่ได้รับชำระหนี้คืน จึงมีการเรียกสิ่งค้ำประกันการกู้ยืมอันได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก การให้สินเชื่อนี้ปรากฏใน 3 รูป คือ กู้ยืม เบิกเกินบัญชี และซื้อลดตั๋วเงิน แต่ส่วนใหญ่แล้วเท่าที่

ผานมาจะเป็นการใหญ่มีระยะสั้น ในรูปเบิกเกินบัญชี เพื่อลดค่าใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจการค้า ทั้งนี้เพราะคนเคยและมีความยืดหยุ่นมากกว่าวิธีอื่น นอกจากนั้นการเบิกเกินบัญชียังสามารถต่ออายุได้ควย และผู้เชี่ยวชาญได้ประมาณว่า 75% ของเงินเบิกเกินบัญชีมีการต่ออายุเกิน 1 ปี ควย ส่วนเงินในระยะยาวนั้นน้อยมาก ทั้งนี้เพราะว่าเงินใหญ่มีระยะสั้นจะทำให้ธนาคารพาณิชย์อยู่ในฐานะเสียเปรียบ ทั้งนี้เพราะภาวะเศรษฐกิจมีการผันแปรอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการใหญ่มีระยะสั้นจะทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถวางเงื่อนไขและกำหนดอัตราดอกเบี้ยได้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น เงินที่ธนาคารพาณิชย์ใหญ่มีนั้นสามารถแยกตามวัตถุประสงค์ออกได้เป็นเพื่อการเกษตร การเหมืองแร่ การอุตสาหกรรม รับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจเกี่ยวกับสิ่งหามทรัพย์ การส่งสินค้าเข้า การส่งสินค้าออก การค้าส่งและค้าปลีก การสาธารณูปโภค การธนาคารและสถาบันการเงิน การบริการ การบริโภคนส่วนตัว และอื่น ๆ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบได้ใหญ่เพื่อการค้าส่งและค้าปลีก การอุตสาหกรรม การส่งสินค้าเข้า การส่งสินค้าออก และการบริโภคนส่วนตัวเรียงตามลำดับ โดยธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศไทยได้ใหญ่ในด้านการค้าภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่น การค้าส่งและค้าปลีก การอุตสาหกรรม การส่งสินค้าเข้า และการบริโภคนส่วนตัว แต่ธนาคารที่จดทะเบียนในต่างประเทศยังคงสนใจใหญ่เพื่อการส่งสินค้าเข้าเป็นอันดับหนึ่งเหมือนเมื่อสมัยก่อน เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ธนาคารพาณิชย์ได้ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรน้อยมากในอัตราไม่ถึง 1% ของความต้องการทางคานนี้ ธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศไทยใหญ่มีเพื่อการนี้โดยเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2517 เพียงร้อยละ 2.05% ของเงินใหญ่มีทั้งสิ้น ส่วนธนาคารที่จดทะเบียนในต่างประเทศยังมีบทบาทน้อยกว่าคือเฉลี่ยเพียง 0.40% เท่านั้น และสำหรับสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ก็น้อยเหมือนกัน (ดูหน้า 216) ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าทำให้เกษตรกรใหญ่มีความเสี่ยงสูง แต่อัตราผลตอบแทนต่ำ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีหลักทรัพย์ที่จะนำมาค้ำประกันควย ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ที่ให้เกษตรกรใหญ่มีเพียง 5 แห่งคือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด, ธนาคารกรุงไทย จำกัด, ธนาคาร

กรุงศรีอยุธยา ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด ส่วนธนาคารแห่งอื่น ๆ ไม่ได้ให้สินเชื่อการเกษตรโดยตรงและหรือร่วมกับสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (ร.พ.ช) เพียงแต่ให้ความร่วมมือในการฝากเงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในวงเงินร้อยละ 1 ของยอดเงินฝากของแต่ละธนาคาร โดยธนาคารทหารไทย จำกัด เป็นธนาคารแรกที่ให้เงินฝากกับธนาคาร

เงินใหญ่ที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ นั้น ได้กระจายไปในกลุ่มผู้กู้ยืมนี้คือ รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เทศบาล ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารอื่น บริษัทประกัน สถาบันการเงินอื่น ธุรกิจ บุคคลธรรมดา องค์การกุศล สำนักงานใหญ่และสาขาต่างประเทศ ธนาคารในต่างประเทศและบุคคลต่างชาติ กลุ่มผู้กู้ยืมที่สำคัญยังมี 2 กลุ่มคือ กลุ่มธุรกิจและกลุ่มบุคคลธรรมดา โดยสองกลุ่มนี้มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์มากกว่า 90% ของจำนวนเงินใหญ่ทั้งหมด การใหญ่ยืมนี้ธนาคารพาณิชย์ใหญ่ยืมเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เมื่อเทียบกับยอดเงินฝากแล้วปรากฏว่า อัตราส่วนเงินใหญ่ยืมต่อเงินฝากมีแนวโน้มไม่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา เศรษฐกิจของประเทศไทยได้ขยายตัวในอัตราที่ช้าลง เพราะตลาดสินค้าออกสำคัญของไทยขยายตัวช้า อันเนื่องมาจากผลผลิตภายในประเทศตกต่ำ ตลอดจนการลงทุนต่าง ๆ มีน้อย การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในระยะดังกล่าวจึงมีน้อยลง นอกจากนี้เอกชนได้จัดตั้งบริษัทการเงินสำหรับการใหญ่ยืมกันมากขึ้น บทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการใหญ่ยืมจึงขยายตัวไม่เร็วเท่าการขยายตัวของเงินฝาก แต่สำหรับปี 2517 เงินใหญ่ยืมของธนาคารพาณิชย์กลับมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก (มากกว่าการเพิ่มขึ้นของเงินฝากเสียอีก) ทั้งนี้เพราะปลายปี 2516 ได้เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากราคาของสินค้าได้ปรับตัวสูงขึ้นมาก บรรดาธุรกิจทั้งหลายมีความตื่นตัวว่าราคาสินค้าจะสูงขึ้นไปอีก จึงพากันกู้ยืมเงินเพื่อกักตุนสินค้าไว้ขายในราคาแพง ยอดเงินกู้ยืมในปี 2517 จึงสูงมากเป็นจำนวนถึง 68,815.7 ล้านบาท โดยธนาคารจดทะเบียนในประเทศไทยใหญ่ 60,303.9 ล้านบาท หรือ 87.63% ส่วนธนาคารจดทะเบียนในต่างประเทศใหญ่ยืมจำนวนทั้งสิ้น 8,511.8 ล้านบาท หรือ 12.37% ของทั้งหมด ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับยอดเงินฝากแล้ว นับว่า

ธนาคารที่จดทะเบียนในต่างประเทศมีการปล่อยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศไทย ในระยะ 2505-2517 ธนาคารจดทะเบียนในต่างประเทศมีการกู้ยืม 128.22% ต่อเงินฝาก ส่วนธนาคารจดทะเบียนในไทยใหญ่เพียง 80.59% ต่อเงินฝากเท่านั้น ในบรรดาธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศ ธนาคารที่มีการกู้ยืมต่อเงินฝากสูงคือธนาคารหวังหลี ธนาคารศรีนคร ธนาคารเอเชียทรัสต์ และธนาคารกรุงเทพ จำกัด ส่วนธนาคารที่จดทะเบียนในต่างประเทศได้แก่ ธนาคารแห่งโตเกียว และธนาคารสากลพาณิชย์แห่งประเทศไทย

ส่วนบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการขยายการกู้ยืมในส่วนภูมิภาคนั้น เป็นที่วิจารณ์กันมาก เพราะปริมาณการกู้ยืมในส่วนภูมิภาคถ่วงเฉลี่ยแล้วไม่ถึงครึ่งของเงินฝากที่รับฝากจากท้องถิ่นนั้น ส่วนที่เหลือส่วนหนึ่งได้ออนเข้าสำนักงานใหญ่เพื่อหาผลประโยชน์ ดังนั้นเงินที่ได้จากการเก็บออมของประชากรในท้องถิ่นนั้นแทนที่จะถูกนำไปประชาชนในท้องถิ่นนั้นกู้ยืมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้นให้ดีขึ้น กลับถูกระดมเข้าสู่กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นที่รวมของการพัฒนาอยู่แล้ว ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างรายได้อ่างใหญ่หลวง ดังนั้นจึงปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2517 สาขาในกรุงเทพฯ ปล่อยสินเชื่อเฉลี่ยสาขาละ 190.71 ล้านบาท หรือวันละ 520,000 บาท (ในขณะที่มีเงินฝาก 160.50 ล้านบาท หรือเฉลี่ยวันละ 430,000 บาท) ส่วนสาขาในส่วนภูมิภาคใหญ่เฉลี่ยสาขาละ 20.31 ล้านบาทต่อปีหรือวันละ 56,000 บาท (ในขณะที่มีเงินฝาก 47.83 ล้านบาท) หรือเฉลี่ย 130,000 บาท) เมื่อธนาคารในท้องถิ่นมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้น ๆ น้อย จึงควรได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนโยบายเสียใหม่ โดยเร็ว ภาคที่มีการกู้ยืมสูงสุดในส่วนภูมิภาคคือภาค 9 ทั้งนี้เพราะธุรกิจของพลเมืองในภาคนี้เป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง เช่นการทำสวนยาง ปาล์มน้ำมัน ภาคที่มีการกู้ยืมรองลงมาคือภาค 5 ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมมาก โดยเฉพาะที่ลำปาง เช่น โรงบมไบยาสูบ โรงสี โรงกลึง โรงงานอาหารกระป๋อง และโรงงานเครื่องปั้นดินเผา ส่วนภาคที่มีการกู้ยืมต่ำคือ ภาค 3 และ 4 ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออันห่างไกล เนื้อที่เก็บเกี่ยวมีมาก แต่ผลผลิตที่ได้ตกอยู่ในอัตราที่ต่ำ

ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ต้องประสบปัญหาทางด้านคู่แข่งที่สำคัญ คือบริษัทการเงิน (Finance Company) ซึ่งเพิ่งจะกำเนิดขึ้นมาเมื่อไม่กี่ปีนี้ แต่มีอัตราความเจริญเติบโต (Growth) ในการหาเงินฝากสูงมาก ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงประสบกับการที่ลูกค้าตีจาก นำเงินไปฝากกับบริษัทการเงินมากขึ้น ซึ่งเงินฝากดังกล่าวมักเป็นเงินฝากประเภทประจำ ทั้งนี้เพราะบริษัทการเงินเสนออัตราดอกเบี้ยเงินฝากในอัตราที่สูงกว่าของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นลูกค้าที่มีเงินก่อนและยังมีจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในขณะนี้ จึงนิยมพากันนำเงินฝากไว้กับบริษัทการเงิน แต่อย่างไรก็ตามดอกเบี้ยเงินฝากที่ลูกค้าได้รับจากบริษัทการเงินนั้นต้องเสียภาษี ในขณะที่ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องเสียภาษี

การดำเนินกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยครบถ้วนทุกวันนี้ถึงแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จและพบกับความก้าวหน้า แต่อย่างไรก็ตามก็ยังพบว่าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังมีข้อบกพร่องพอสมควรได้ดังนี้

1. ความเป็นเจ้าของธนาคารอยู่ในมือของชนกลุ่มน้อย (ถึงในปี 2514 ธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศไทย 16 แห่ง มีผู้ถือหุ้นรวม 14,778 ราย โดยเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 263 ราย)²
2. ธนาคารพาณิชย์ยังมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาประเทศน้อย ทั้งนี้เพราะผู้ถือหุ้นรายใหญ่ซึ่งมีสิทธิออกเสียงในการกำหนดนโยบายนั้นเป็นพหุค้ำ ซึ่งมักจะมีจุดประสงค์ในการแสวงหากำไร
3. ธนาคารส่วนใหญ่พยายามคุมการบริหารไว้ในคนกลุ่มเดิม ขยายตัวเพียงเท่าที่ตัวจะคุมอยู่ ปล่อยให้ธนาคารที่มีแนวคิดก้าวหน้ากว่าตน (ไม่มากนัก) ขยายกิจการเร็วเกินไป
4. สาขาในท้องถิ่นยึดแนวปฏิบัติ ระดมเงินทุนเข้าสู่เมืองหลวง
5. การให้กู้ยืมส่วนใหญ่เป็นการให้กู้ในระยะเวลายาว
6. การให้กู้ยืมยังต้องมีสิ่งค้ำประกัน ไม่คำนึงถึงโครงการที่ดี

7. ลูกค้าใช้เงินกู้ยืมไปในทางที่ไม่ก่อประโยชน์
8. มีการใช้กัมปะโคในการหาเงินฝาก ค่าประกัน ทวงถามหนี้ อันทำให้อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูง
9. ข้อมูลตัวเลขของระบบธนาคารไม่เป็นที่เปิดเผยอย่างแท้จริง ธนาคารชาติยังเก็บเป็นความลับ
10. บทบาทในการควบคุมธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาลยังไม่เกิดผลดีเท่าที่ควร

จากความบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้เป็นที่กล่าวขวัญของคนทั่วไปว่า ธนาคารพาณิชย์ไม่รับผิดชอบต่อสังคม ไม่เป็นสถาบันที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินอย่างแท้จริง เป็นตัวการที่ทำให้สินค้ามีราคาแพงขึ้น หรือเป็นเสือนอนกิน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแก้ไขไม่ให้ธนาคารพาณิชย์เป็นดังคำกล่าวหา จึงมีบางคนให้ข้อคิดว่า "ควรมีการรวมธนาคารพาณิชย์เป็นของรัฐบาล" แต่ในการแก้ไขควยวิธีดังกล่าวนี้สามารถนำไปปฏิบัติได้ยาก ทั้งนี้เพราะอาจเกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย

ปัญหาอันเกิดจากการรวมธนาคารพาณิชย์เป็นของรัฐบาล

1. การรวมธนาคารพาณิชย์จะต้องรวมทั้งหมดไม่ว่าธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย หรือจดทะเบียนในต่างประเทศ แต่ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศมีทั้งสิ้น 13 แห่ง เป็นของญี่ปุ่นและอเมริกาซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อประเทศเราถึง 4 แห่ง คือ ธนาคารญี่ปุ่น 2 แห่งอันได้แก่ ธนาคารมิทซึบะ จำกัด และธนาคารแห่งโตเกียว จำกัด และเป็นธนาคารของอเมริกา 2 แห่ง คือธนาคารแห่งอเมริกา และธนาคารเชสแมนฮัตตัน ผู้เขียนมีความเห็นว่าการรวมธนาคารของทั้งสองประเทศนี้เป็นแน่ เพราะอาจก่อความไม่พอใจแก่ประเทศทั้งสอง ทั้งนี้เพราะประเทศเราก่ออยู่ภายใต้อิทธิพลของทั้งสองประเทศ เช่นไทยต้องซื้อสินค้าอย่างมากมายจากญี่ปุ่น เพราะราคาถูกและสินค้าหลายอย่างเรายังผลิตเองไม่ได้ แต่ญี่ปุ่นซื้อสินค้าจากไทยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แสดงว่าไทยเรายังต้องพึ่งประเทศญี่ปุ่นอยู่มาก ส่วนอเมริกาก็เป็นประเทศที่มีอิทธิพลทางการเมืองต่อประเทศไทยเช่นเดียวกัน

2. ปัญหาทางด้านการบริหาร เมื่อรวมธนาคารพาณิชย์เป็นของรัฐบาลแล้วจะให้ใครเป็นผู้บริหาร ถ้าหากจะยังคงให้ผู้บริหารคนเดิมทำการบริหารงานต่อไป ปัญหาก็จะมีอยู่ว่าเขาอาจเรียกเรื่องเงินเคื่อนในอัตราสูงทั้งนี้เพราะเขาเป็นผู้ที่มีความสามารถและเคยได้รับผลตอบแทนในอัตราสูงมาก่อน รัฐบาลจะสามารถสู้กับเงินเคื่อนที่เขาเรียกร้องได้หรือไม่ และถ้าหากรัฐบาลยอมให้กับผู้บริหารของธนาคารหนึ่ง ปัญหาก็จะมีต่อไปว่ารัฐบาลจะต้องให้อัตราเงินเคื่อนเท่า ๆ กัน ณ ระดับตำแหน่งงานที่เสมอกันของธนาคารอื่น ในทางปฏิบัติจะทำได้ยากคงเราจะเห็นว่า แม้แต่อัตราเงินเคื่อนนายกรัฐมนตรีกเคื่อนละ 50,000 บาทเท่านั้นยังต้องถกเถียงกันอย่างมากมาย นอกจากนี้อัตราเงินเคื่อนที่ผู้บริหารธนาคารคนเดิมเรียกร้องก็มีแนวโน้มที่จะสูงกว่าอัตราเงินเคื่อนของนายกรัฐมนตรีกก็งจะเกิดปัญหาเกิดขึ้นอีกเช่นเคย และในกรณีที่รัฐบาลเปลี่ยนตัวผู้บริหารใหม่ ปัญหาก็จะมีว่าผู้บริหารคนใหม่จะมีความสามารถใหม่ เพราะการเป็นผู้บริหารธนาคารที่ดี สามารถดำเนินกิจการได้ประสพผลสำเร็จด้วยก็จะต้องอาศัยประสบการณ์อย่างมาก ปัจจุบันรัฐบาลมีส่วนเกี่ยวข้องกับธนาคารกรุงไทยเพียงธนาคารเคเดียว และเหตุที่ผ่านมากก็ต้องประสพปัญหาเรื่องผู้บริหารอยู่มาก

3. กิจการธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว ปฏิบัติต่อลูกค้าทุกคนด้วยความสะดวกกัน แต่ถาหากธนาคารพาณิชย์เป็นของรัฐบาลก็มีแนวโน้มที่จะไม่ประสพผลสำเร็จกึ่งที่ธนาคารพาณิชย์ดำเนินกิจการกันเองในปัจจุบันนี้ เพราะการทำงานองระบบราชการล่าช้ามาก และการปฏิบัติก็ไม่สะดวกต่อกัน ผู้ที่มียศตำแหน่งสูงมักจะได้รับการนอบน้อมเป็นพิเศษ

4. ถาหากธนาคารพาณิชย์เป็นของรัฐบาล ก็จะเป็นองคค์การที่มีรายได้สูงกว่าองคค์การอื่น ๆ กังนั้นคาดว่อาจจะได้ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสมกับงาน เพราะวงการรัฐบาลมักจะมีการเล่นพรรคเล่นพวก งานก็จะไม่มีประสิทธิภาพ กังตัวอย่างขององคค์การยาสูบเป็นต้น

5. จะเป็นช่องทางให้เกิดการคอร์รัปชันอย่างมากมาย

รัฐบาลชุดปัจจุบัน (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช) ได้มีนโยบายให้ธนาคารพาณิชย์ทำประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น ได้ให้การสนับสนุนในการเพิ่มสาขาในต่างจังหวัดแต่ละแห่งเดียวกันก็มีกฎเกณฑ์บังคับให้สาขาต้องปล่อยสินเชื่อให้แก่องค์งั้นนั้นมากกว่า 60% ของเงินฝากและเพิ่มอัตราขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะเวลาต่อไปอีก นอกจากนี้ยังบังคับให้ธนาคารพาณิชย์ต้องปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้เพิ่มมากขึ้นเป็น 5% ซึ่งเดิมธนาคารพาณิชย์ได้ปล่อยสินเชื่อเพื่อการนี้เพียง 1% เท่านั้น

ดังนั้นถ้าหากรัฐบาลชุดนี้สามารถคงอยู่ต่อไปแล้ว ผู้เขียนคาดว่าจำนวนสำนักงานของธนาคารพาณิชย์จะมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แต่คงไม่รวดเร็วนัก การเพิ่มขึ้นของสำนักงานธนาคารพาณิชย์จะเกิดจากการก่อตั้งของกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. กลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะตั้งธนาคารพาณิชย์ขึ้นใหม่
2. กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ดำเนินกิจการอยู่แล้วอาจจะเพิ่มจำนวนสาขาขึ้น

กลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะตั้งธนาคารพาณิชย์ขึ้นใหม่ สามารถจำแนกออกเป็น

1. กลุ่มนายทุนที่เคยร่วมลงทุนเปิดสาขากับธนาคารพาณิชย์ มีแนวโน้มที่จะแยกตัวออกไปเพื่อตั้งธนาคารพาณิชย์ขึ้นใหม่
2. บริษัทเงินทุน
3. กลุ่มนายทุนต่างจังหวัดที่เล่นแชร์กันอยู่
4. กลุ่มนายทุนที่กู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์แล้วนำไปให้กู้ยืมต่อ

กลุ่มดังกล่าวนี้อาจทำการก่อตั้งธนาคารพาณิชย์ขึ้นใหม่ แต่ก็มีจำนวนไม่มากนักทั้งนี้เพราะการให้บริการแบบธนาคารพาณิชย์นี้มีต้นทุนคงที่สูง บุคคลในกลุ่มดังกล่าวอาจไม่เคยดำเนินธุรกิจการธนาคารพาณิชย์มาก่อนจึงอาจจำเป็นงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะการบริหารงานกิจการธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ ความรอบรู้ในทุก ๆ ด้านตลอดจนการมีจิตวิทยาที่ดี ดังนั้นเมื่อกลุ่มดังกล่าวก้าวเข้ามาบริหารงาน นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วยังจะต้องดำเนินกิจการแข่งกับธนาคารพาณิชย์ที่ก่อตั้งมานานแล้ว จึงจำเป็นต้องใช้เงินทุน

อย่างมาก การดำเนินงานโดยขาดประสบการณ์อาจทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าและผิดพลาดซึ่งจะทำให้ชื่อเสียงไม่สู้ดี ดังนั้นความสำเร็จอาจมีน้อย จึงคาดว่าถึงแม้กลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะก่อตั้งธนาคารพาณิชย์ขึ้นมาใหม่ แต่อาจเป็นธนาคารพาณิชย์ที่ไม่สมบูรณ์แบบใด และธนาคารชาติก็คงคิดเช่นนี้จึงประกาศว่า ยังไม่ยอมให้ตั้งในระยะนี้

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ดำเนินกิจการอยู่แล้ว อาจเพิ่มจำนวนสาขาขึ้น แต่คงไม่รวดเร็วนัก ธนาคารที่อยู่ในสภาพพร้อมอาจเพิ่มสาขาได้อย่างรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตามก็อาจประสบปัญหาในเรื่องกำลังคนอันเป็นทรัพยากรอันมีจำกัด และในการฝึกอบรมผู้ที่จะเป็นผู้บริหารที่สามารถจะต้องใช้เวลานานสักหน่อย

สรุปแล้วถ้าหากรัฐบาลนี้สามารถคงอยู่ต่อไปได้ สำนักงานธนาคารพาณิชย์ก็จะมีจำนวนมากขึ้นอย่างแน่นอน และธนาคารพาณิชย์ก็จะเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญยิ่งของประเทศ และที่สำคัญคือจะมีบทบาทอย่างมากในการระดมเงินฝากจากเงินออมของประชาชนและนำไปให้กู้ยืมเพื่อใช้ในทางที่เป็นประโยชน์

บทเสนอแนะ

เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่ได้รับอำนาจพิเศษ สามารถดำเนินงานได้ผลตอบแทนสูง แต่เท่าที่ผ่านมามีความรับผิดชอบต่องานน้อย ธนาคารพาณิชย์สมควรทำประโยชน์ให้สังคมมาก ๆ เพื่อมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไม่เฉพาะการอำนวยความสะดวกแก่การค้าขาย แต่ควรมีส่วนในการช่วยเหลือเกษตรกรพัฒนาชนบทให้มากขึ้น ธนาคารที่มีความมั่นคงแล้วควรรักษาการกักเก็บแก่เกษตรกรโดยตรง ส่วนธนาคารที่ยังมีฐานะไม่คอบคอก็ควรช่วยเหลือในด้านการให้เงินกู้ยืมแก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ และตัวเองต้องพัฒนาให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรโดยตรงให้ได้ ความเป็นอยู่ในชนบทมีความแตกต่างอย่างมากมายจากในเมืองหลวง ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ควรช่วยพัฒนาชนบทโดยการสร้างงานขึ้นในชนบทและส่งเสริมการลงทุน คอยช่วยเหลือแนะนำทางด้านวิชาการและหาช่องทางแนะนำด้านการตลาดเพื่อให้อุตสาหกรรมสามารถขยายผลิตภัณฑ์ของตนได้และในราคาที่ไม่เสียเปรียบ ธนาคารพาณิชย์ควรช่วยเหลือค่านี้นี้ให้มากเพราะอยู่ในฐานะที่ทำได้ดีกว่าสถาบันอื่น ๆ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีเงินทุนมากและมีสาขากระจายอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ แต่ในปัจจุบันนี้ธนาคารไม่มุ่งค่านี้นักเพราะนโยบายส่วนใหญ่มุ่งหากำไรเป็นอันดับหนึ่ง ชอบทำการติดต่อกับพ่อค้า ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งสินค้าเข้า ส่งสินค้าออก ทั้งนี้เพราะกิจกรรมดังกล่าวมีกำไรดีและสะดวก ส่วนกิจกรรมในค่านี่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่นการให้เกษตรกรกู้ยืมนั้นมีอัตราผลตอบแทนต่ำและมีความเสี่ยง ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ จึงไม่ชอบที่จะปฏิบัติ ในประเทศเพื่อนบ้านเช่น อินเดีย ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีการรวมธนาคารพาณิชย์เป็นของรัฐบาล และก็ได้ผลพอสมควร แต่ก็ยังมีปัญหาอีกมากมาย แต่สำหรับประเทศไทยการรวมธนาคารเป็นของรัฐจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย และคาดว่าในระยะนี้ยังไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุด ผู้เขียนมีความเห็นว่าทางที่ดีที่สุด ก็ควรแก้ไขปัญหาโดยการให้ธนาคารพาณิชย์ต่างดำเนินการไป ชนนี้ก่อนแต่จะต้องอยู่ในความควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด ถ้าหากไม่ไค้ผลจึงค่อยแก้ไขในวิธีสุดท้าย นั่นคือ

การรวมเป็นของรัฐบาล กังนั้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น
ควรได้มีการปรับปรุงนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์ให้เหมาะสม โดย
ขอเสนอแนะดังนี้

1. ธนาคารแห่งประเทศไทยควรมีมาตรการในการควบคุมธนาคารพาณิชย์ให้ปฏิบัติ
ไปในแนวทางที่ก่อประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ โดยการ

1.1 ส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์มีจำนวนสาขามาก ๆ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความ
เจริญทางเศรษฐกิจและยังมีจำนวนสาขาไม่เพียงพอ เพื่อชักจูงให้ประชาชนมีการออมมาก
ขึ้นดังเช่นในประเทศอินเดียมีการขยายสาขาอย่างกว้างขวางโดยเฉลี่ยเพิ่มวันละ 6-7 สาขา

1.2 ส่งเสริมให้ธนาคารเกษตร ขยายกิจการในรูปแบบของ Rural Bank
โดยอาจมีสำนักงานขนาดใหญ่อยู่ในต่างจังหวัดเพื่อจะได้จัดสรรการให้เงินไปในทางที่ถูก และ
อำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่

1.3 ให้สาขานาการพาณิชย์ในท้องถิ่นเปิดทำการในเวลาที่เหมาะสมกับชาวบ้าน
เช่น ตอนเช้า หัวค่ำ โดยในเวลากลางวันจะไม่เปิดทำการ

1.4 สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ควบคุมให้อยู่ภายใน
ทิศทางที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับธนาคารเล็ก ๆ ให้ขยายกิจการให้ใหญ่กว่ากิจ
การในครอบครัวและให้ขยายใหญ่โดยมีบทบาทในการพัฒนาประเทศเหมือนธนาคารอื่น ๆ
การบังคับธนาคาร เล็กให้ขยายใหญ่ขึ้นจะได้ประโยชน์หลายอย่างคือ

1.4.1. การ เป็นกิจการครอบครัวจะน้อยลง

1.4.2 จะจ้างคนอื่นที่มีความสามารถเข้ามาทำงานมากขึ้น

1.4.3 การให้ยืมแก่พรรคพวกจะลดน้อยลง

1.4.4 จะแข่งกับธนาคารอื่นมากขึ้น

1.4.5 จะเลือกทำกิจการที่กำไรมาก ๆ ไม่ได้ ต้องทำบริการทุกอย่างที่เป็น
ประโยชน์ต่อลูกค้า

1.5 เพื่อที่จะควบคุมให้อยู่ในทิศทางที่ต้องการ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องควบคุมอัตราส่วนระหว่างเงินในบัญชีออมเงินฝาก เพื่อทุกธนาคารไม่ระดมเงินเข้ากรุงเทพฯ แต่สามารถนำเงินที่ระดมได้จากท้องถิ่นนั้นไปกู้ยืมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้น

1.6 ในการควบคุมนั้นจะต้องไม่กีดกันส่วนรวม ๆ แต่จะถูกละเอียบลงไปว่าได้ให้กู้ไปก็รายและเป็นการให้กู้ยืมไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่

1.7 ควรนำสถิติเงินฝากและสินเชื่อของธนาคารทุกแห่งในระดับจังหวัดมาเปิดเผย เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงของแต่ละธนาคารว่าธนาคารใดเอาเปรียบประชาชน การปิดบังความจริงในเรื่องตัวเลขต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์จะไม่เป็นประโยชน์แต่อย่างใด แต่การเปิดเผยให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงจะทำให้ธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ ปรับปรุงการดำเนินงานกิจการให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

1.8 ส่งเสริมนโยบายเสรีภาพในการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้มีการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ แต่ในการนี้ต้องควบคุมไม่ให้ธนาคารใหญ่ ๆ เอาเปรียบด้วยวิธีที่ไม่ยุติธรรมต่าง ๆ และต้องให้ความช่วยเหลือธนาคารเล็กพอสมควร ธนาคารเล็กจึงจะสามารถก้าวตามทันธนาคารใหญ่ ๆ ได้

1.9 ให้ความร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์ เพื่อธนาคารพาณิชย์สามารถขยายการให้สินเชื่อการเกษตรได้อย่างกว้างขวางและมีความเสี่ยงภัยน้อยที่สุด โดยการสร้างความมั่นคงในการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ให้แก่บุคคลที่จะนำเงินทุนไปใช้ในทางที่เกิดประสิทธิภาพเกิดผลผลิตและเพิ่มรายได้ของประชาชน เช่นการประกันราคาพืชผล หรือการมีการประกันภัยในกรณีพืชผลเสียหาย เป็นต้น

1.10 ให้ความสนับสนุนในการเปิดสาขาธนาคารพาณิชย์เป็นพิเศษแก่แห่งที่มีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่น

1.11 ในเรื่องการเป็นเจ้าของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องมีมาตรการให้ว่างขวางรักษุมเพื่อมิให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีอิทธิพลต่อนโยบายหรือการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า นายทุน และมีเพียงไม่กี่รายเท่านั้นในการดำเนินนโยบายจึงมีพ่อค้าควบคุมอยู่ซึ่งหวังกำไรและคอยช่วยเหลือพ่อค้าด้วยกัน นั่นคือ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องหาทางกระจายให้ธนาคารพาณิชย์เป็นของประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป (เป็น Public Company) และควรกำหนดการจำกัดสิทธิในเรื่องการถือหุ้นของประชาชนต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะชาวต่างค่าย่อมคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าที่จะคำนึงถึงการช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศไทย การขยายทุนในธนาคารนั้นเป็นเป้าหมายระยะยาว ส่วนในระยะสั้นควรวางมาตรการให้ธนาคารบริหารงานตามเจตจำนงของผู้ถือหุ้นทั้งหมด ไม่ใช่เฉพาะผู้ถือหุ้นรายใหญ่เท่านั้น ฉะนั้นคณะกรรมการของธนาคารจึงควรมีบุคคลแสดงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยด้วย โดยเฉพาะรายที่รัฐบาลถือหุ้น ต้องมีของรัฐไปเป็นกรรมการด้วย และคนนั้นต้องเปลี่ยนตัวบ่อย ๆ ไม่ใช่ปล่อยให้ไปอยู่ประจำแบบไปกินเมืองจนสนิทสนมเป็นพวกของนายทุนไป

1.12 ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องใช้อำนาจที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ โดยการควบคุมให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ไม่ควรให้ความคุ้มครองป้องกันธนาคารพาณิชย์รายย่อยมากนัก

ในปัจจุบันนี้ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ล้วนเป็นคนมีความรู้ ประสบการณ์และมีเทคนิคมาก รู้จักดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีความสามารถนั้นวันก็จะทยอยลดลง เพราะออกไปทำงานกับธนาคารพาณิชย์ ส่วนคนรุ่นใหม่แม้มีความรู้ แต่ก็ยังไม่มีความสามารถและประสบการณ์เท่ากับผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยควรสนับสนุนพนักงานให้มีความรู้ความสามารถพอเพียงในอันที่จะควบคุมธนาคารพาณิชย์ได้ และหาทางชักจูงผู้มีความรู้ให้ทำงานกับธนาคารต่อไปโดยไม่ออกไปทำงานให้กับธนาคารพาณิชย์

2. ธนาคารพาณิชย์ควรปรับปรุงนโยบายในการดำเนินงานเสียใหม่ โดยการ

2.1 สนใจในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาประเทศ โดยการส่งเสริมให้กู้ยืมแก่กิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ เช่น ทางด้านเกษตรกรรม การศึกษา อุตสาหกรรม ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

2.2 ในการพิจารณาให้กู้ยืมควรคำนึงถึงโครงการที่คุ้มค้ำ มีชีวิตแค่หลักการเรียกร้องสิ่งค้ำประกันเพียงอย่างเดียว

2.3 จะต้องดำเนินนโยบายที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลไม่ผิดทบัญญัติ ยกเลิกการกระทำที่ผิดศีลธรรมอันดีที่พึงปฏิบัติ และไม่ให้กู้ยืมแก่กิจการที่ก่อความเดือดร้อนขึ้นแก่สังคม ถึงแม้ว่าการให้กู้ยืมแก่กิจการค้ำค้ำกล่าวจะมีผลตอบแทนที่สูงก็ตาม

2.4 ธนาคารพาณิชย์ควรมีนโยบายปล่อยสินเชื่อระยะยาว (Long Term) ให้มากขึ้นเพื่อผู้กู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่

2.5 สาขานาการพาณิชย์ไม่ควรระดมเงินทุนจากท้องถิ่นเข้าสู่เมืองหลวง การให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นกู้ยืมจะสามารถพัฒนาท้องถิ่นนั้นได้และในที่สุดผลประโยชน์จะกลับมาสู่ธนาคารเอง ทั้งนี้ตัวผู้จัดการสาขาจะต้องมีความชำนาญการ คำนสินเชื่อ แทนที่จะชำนาญด้านเงินฝากอย่างเดียว

2.6 ควรปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ไม่ว่าทางด้านเทคนิคหรือการจัดการ อันจะนำมาสู่ความเป็นปึกแผ่นของระบบธนาคารพาณิชย์ที่ดี

2.7 เพิ่มบทบาทในการระดมเงินฝากให้กว้างขวางขึ้น เพื่อนำเงินออมของประชาชนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จะต้องพยายามหาหนทางในการที่จะให้เงินออมไหลผ่านธนาคาร นั่นคือจะต้องพยายามให้ประชาชนสนใจในเครื่องมือหรือตราสารทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น เช่น การใช้ตั๋วแลกเงิน เช็ค เป็นต้น

2.8 ธนาคารพาณิชย์ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดหุ้น และเข้าร่วมขายหุ้นในตลาดหุ้น (Stock Exchange) เช่นนั้นนอกจากธนาคารพาณิชย์จะเป็นบริษัทมหาชนแล้วยังช่วยให้ตลาดหุ้นมีรากฐานที่มั่นคงและเป็นแหล่งอำนวยเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งด้วย

2.9 ควรให้ความร่วมมือกับรัฐบาลโดยการรับซื้อและช่วยจำหน่ายหลักทรัพย์รัฐบาล และพันธบัตรเฉพาะอย่าง เช่นพันธบัตรการเคหะแห่งชาติ เพื่อรัฐบาลจะได้มีเงินใช้จ่ายในการบริหารประเทศอย่างเพียงพอ

2.10 ควรกระจายความเป็นเจ้าของธนาคารให้กว้างขวางขึ้น

เมื่อธนาคารพาณิชย์และธนาคารแห่งประเทศไทย ใ้ร่วมมือกันในการปรับปรุง การดำเนินงานตลอดจนนโยบายต่าง ๆ ที่ยังบกพร่องเสียใหม่ตั้งคำแนะนำดังกล่าวแล้ว คาดว่าธนาคารพาณิชย์จะเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญ และมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ และคิดว่าจะเป็นวิธีที่ท้ง่าย และได้ผลกว่าการยึดความเป็นเจ้าของมาสู่รัฐบาล เพราะสิ่งที่เสนอแนะไปนี้ก็คือการยึดเอาธนาคารมาเป็นของรัฐเหมือนกัน แต่ไม่ยึดทุน ไม่ยึดกำลังคน ไม่ยึดทรัพย์สิน เพียงแต่ยึดนโยบายดำเนินงานเพื่อให้นโยบายของธนาคารสอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาประเทศเท่านั้น
